

Державний вищий навчальний заклад
«Українська академія банківської справи
Національного банку України»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

_____ А.О.Єпіфанов
« » _____ 2010 р.

Розглянуто
на засіданні Вченої ради УАБС НБУ
Протокол № 6 від «16» квітня 2010 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ІНСТИТУЦІЙНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ»
(eUABIR)**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ТЕРМІНИ

1.1. Положення про інституційний репозитарій академії (Далі – ПОЛОЖЕННЯ) визначає основні поняття, склад, мету та завдання і регламентує основні засади організації та управління інституційного репозитарію академії.

1.2. Основні поняття

- *Автор* – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на твір відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право і суміжні права», іншого закону чи договору.

- *Твори* – створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: літературні письмові твори: книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо; ілюстрації, карти, плани, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; аудіовізуальні твори; твори образотворчого мистецтва; фотографічні твори; інші твори, представлені в електронній (у тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер. (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

- *Інституційний репозитарій* – цифрова колекція інтелектуальних продуктів академічних спільнот з набором сервісів для управління, систематизації і розповсюдження цифрових матеріалів користувачами.

- *Відкритий доступ* – розміщення правовласниками у мережі Інтернет матеріалів з метою безкоштовного і необмеженого доступу до них користувачів з будь-якою законною метою без фінансових, юридичних чи технічних перешкод.

- *Договір приєднання* – договір, що укладений в письмовій формі, умови якого встановлені Академією, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до запропонованого договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст. 634 Цивільного кодексу України).

- *Інтелектуальні права* на твір включають виняткове право і особисті немайнові права.

- *Особисті немайнові права* автора включають право авторства, право на ім'я, право на недоторканість твору, право на обнародування твору.

- *Виняткове (виключне) право* – це майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд дозволяти або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.

1.3. *Інституційний репозитарій Української академії банківської справи Національного банку України (далі – eUABIR)* – інституційний репозитарій (електронний архів), що накопичує і зберігає електронні версії наукових,

методичних та навчальних документів (творів), створених науковими працівниками, аспірантами та студентами Української академії банківської справи Національного банку України (далі – Академія) або іншими особами, а також надає до них постійний безкоштовний повнотекстовий доступ через Інтернет. Репозитарій Академії є частиною загальної електронної колекції наукової бібліотеки Академії.

1.4. Повна назва eUABIR англійською мовою – *Electronic Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine Institutional Repository*. «eUABIR» є скороченим найменуванням Інституційного репозитарію Української академії банківської справи Національного банку України як українською, так і англійською мовою.

1.5. Інституційний репозитарій формується та функціонує відповідно до наступних документів:

- Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (№ 32/95-ВР від 27.01.1995);
- Закон України «Про авторське право і суміжні права» (№ 3793-12 від 23.12.1993), що встановлює авторське право на комп'ютерні програми для ЕОМ; електронні видання, бази даних, літературні письмові твори;
- Закон України «Про Національну програму інформатизації» (№ 74/98-ВР від 04.02.1998) та Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки» (№ 537-V від 09.01.2007), які визначають стратегію розв'язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, національно-культурної та іншої діяльності;
- Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» (№ 851-IV від 22.05.2003), який поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання електронних документів;
- Закон України «Про захист інформації в автоматизованих системах» (№ 80/94-ВР від 05.07.1994), який встановлює основи регулювання правових відносин щодо захисту інформації в автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України на інформацію та права доступу до неї;
- Положення про наукову бібліотеку Академії;
- Положення про інституційний репозитарій Академії;
- ДСТУ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання;
- ГОСТ 7.82-2001. Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов (міждержавний стандарт);
- Інші технологічні схеми та інструкції.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ eUABIR

2.1. Мета eUABIR - накопичення, упорядкування та довгострокове зберігання інтелектуальних продуктів наукової спільноти Академії, надання вільного доступу до цих матеріалів у цифровому вигляді засобами Інтернет-технологій з метою інтеграції у світове науково-освітнє співтовариство.

2.2. Завдання eUABIR - популяризація наукових здобутків вчених і працівників Академії та підвищення рейтингу Академії через зростання рівня цитованості наукових праць шляхом забезпечення вільного, довготривалого та надійного доступу до них через Інтернет.

2.3. Основні функції інституційного репозитарію eUABIR:

- навчальна, що спрямована на сприяння навчально-виховному процесу та виконання освітніх запитів користувачів;
- наукова, що спрямована на допомогу науково-дослідницькій роботі академії та інтеграції у світові наукові комунікації;
- довідково-інформаційна, спрямована на задоволення інформаційних потреб та запитів користувачів;
- кумуляційна, спрямована на накопичення та збереження оригінальних електронних документів та електронних копій друкованих видань у фондах наукової бібліотеки.

3. УПРАВЛІННЯ eUABIR

3.1. Загальне управління eUABIR здійснює Виконавча рада інституційного репозитарію, яку очолює проректор з наукової роботи.

3.2. Виконавча рада може встановлювати обов'язкові до виконання всіма користувачами eUABIR політики, що регламентують:

- коло осіб, які можуть розміщувати свої документи в eUABIR, перелік таких документів та порядок їх розміщення;
- порядок розв'язування суперечок щодо можливості розміщення документів в eUABIR;
- порядок відкриття документів з eUABIR;
- перелік форматів документів, які можуть бути розміщені в eUABIR;
- шаблони верстання та обов'язкові для вказування метадані для документів, що розміщуються в eUABIR, загалом та для окремих цифрових колекцій, видів публікацій, видань тощо.

3.3. Наукова бібліотека Академії виступає координатором і основним виконавцем процесу створення репозитарію.

3.4. Функції адміністратора eUABIR покладаються на провідного бібліотекаря наукової бібліотеки.

3.5. Адміністратор може делегувати права і обов'язки щодо керування окремими колекціями eUABIR структурним підрозділам Академії або спільнотам авторів в особі модераторів.

3.6. Модератори слідкують за виконанням даного Положення, політик, встановлених адміністратором, та вимог діючого законодавства України у відповідних колекціях.

3.7. Технічне та програмне забезпечення роботи eUABIR, збереження електронних документів репозитарію покладається на Центр інформаційних технологій Академії.

4. СТРУКТУРА eUABIR

4.1. Академічний репозитарій eUABIR є універсальним за змістом науковим зібранням.

4.2. Структура eUABIR складається із спільнот факультетів, кафедр, науково-дослідницького центру тощо, які представляють власні цифрові колекції. Із розвитком репозитарію його структура може змінюватися.

4.3. Тематичний склад репозитарію визначається відповідно до навчального та науково-дослідницького процесів Академії. До репозитарію можуть бути залучені:

- наукові статті, конспекти лекцій, підручники, методичні матеріали, монографії, тематичні збірки, тези та матеріали конференцій (препринти або постпринти);
- наукові публікації працівників Академії, надруковані в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в репозитарії з боку видавництва;
- автореферати дисертацій, захищених працівниками Академії;
- інші матеріали наукового, освітнього та методичного призначення за бажанням їх автора.

4.4. Види електронних ресурсів репозитарію не мають обмежень і можуть представляти собою електронні текстові, числові, картографічні дані, електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа.

4.5. Хронологічними рамками репозитарій не обмежений.

4.6. За рівнем доступності матеріали можуть бути представлені у відкритому доступі або, за бажанням автора, у авторизованому доступі.

5. ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ eUABIR

5.1. Основними функціональними рисами eUABIR є:

- веб-орієнтована база даних цифрових копій наукових, навчальних та методичних матеріалів, що визначені інституційно однією організацією – Академією;
- кумулятивність та постійність бази даних (колекції записів призначені для постійного поповнення, зберігання і надання доступу на довготривалій основі);

- розміщення матеріалів особами після реєстрації на підставі діючих політик та підтвердження факту, авторства і дати розміщення матеріалів;
- надання вільного безкоштовного повнотекстового доступу до матеріалів з можливостями пошуку та ієрархічного перегляду за фондами, авторами, назвами, ключовими словами, датами публікації тощо;

5.2. Репозитарій створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting), тим самим надаючи можливість інтегрування електронного архіву у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та інші.

5.3. Розміщення електронних публікацій проводиться методом самоархівування твору автором із дотриманням вимог щодо підготовки та розміщення наукових публікацій, визначених політиками eUABIR. Для здійснення самоархівування автор повинен зареєструватися в репозитарії та отримати відповідні права депозитора.

5.4. Депозитором може бути як автор, так і уповноважений працівник бібліотеки, якому автор передає електронний варіант документу для архівування.

5.5. В репозитарії підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Однак, для використання рекомендуються певні формати в кожному із видів матеріалів:

Формати, що рекомендуються для застосування, при розміщенні матеріалів		
Матеріал	Назва формату	Розширення
Текст	Adobe PDF	pdf
Презентація	Microsoft Powerpoint	ppt
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	MP3	mp3
Відео	AVI	avi

5.6. Кожен вид електронних публікацій розміщується в відповідній колекції eUABIR, визначеній політиками eUABIR.

5.7. Публікації, що розміщуються в eUABIR, повинні мати заголовки, прізвища авторів, анотацію, ключові слова українською, російською та англійською мовами.

6. ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ

6.1. Інституційний репозитарій підтримує авторське право. Особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виняткове право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернет і підтверджуючи це в Авторському договорі.

6.2. Розміщуючи свій твір в eUABIR Автор приймає умови Авторського договору (Додаток), який є договором приєднання.

6.3. Твір не може бути розміщений в eUABIR, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого і сімейного життя, завдає шкоди громадському порядку, здоров'ю та моральності населення.

6.4. Розміщуючи твір в eUABIR, Автор приймає умови Авторського договору, за яким передає Академії на безоплатній основі невиключні права на використання твору на весь термін дії авторського права починаючи з моменту розміщення твору в eUABIR, а саме:

- на внесення твору у базу даних eUABIR;
- на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- на відтворення твору чи його частин в електронній формі не змінюючи змісту;
- на використання твору без одержання прибутку та виготовлення електронних копій твору для некомерційного розповсюдження;
- на надання електронних копій твору для відкритого доступу в мережі Інтернет.

6.5. У випадку, коли твір створено у співавторстві, розміщуючи такий твір в eUABIR, кожний із співавторів приймає умови Авторського договору.

6.6. Автор зобов'язаний підтвердити, що він не порушує авторських прав третіх осіб (інших авторів та видавництв).

6.7. Автор зобов'язаний підтвердити, що на момент розміщення твору в eUABIR:

- лише йому належать виключні майнові права на твір, що розміщується;
- майнові права на твір ні повністю, ні в частині нікому не передано (не відчужено);
- майнові права на твір ні повністю, ні в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

6.8. Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Академії всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

6.9. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання Твору третім особам.

6.10. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору у репозитарії відкритого доступу, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. То він сам або за допомогою адміністратора вилучає роботу з репозитарію.